

Дејана Лазић
Ана Јанковић Баровић
Универзитет у Београду

ЦЕНТРИ ЗА РАЗВОЈ КАРИЈЕРЕ И САВЕТОВАЊЕ СТУДЕНАТА НА УНИВЕРЗИТЕТИМА У СРБИЈИ – ОСНОВНЕ УСЛУГЕ

Постојећи трендови за развој различитих студентских сервиса који воде унапређењу студија и представљају систем подршке различитим студентским потребама, потреба за интензивнијом сарадњом са привредом, алармантни проценти одустајања од студија, прекомерна дужина студирања, висока стопа незапослености неки су од разлога што су државни и приватни универзитети у Србији основали центре за развој каријере студената. Оснивање и развој центара у неким случајевима представљао је и део стратегије универзитета да подстакну развој вештина које омогућавају одрживу запошљивост.

Први центри за развој каријере на државним универзитетима у Србији основани су у периоду од 2006. до 2007. године на иницијативу Фондације за образовање и културу престолонаследника Александра и уз подршку Универзитета у Нотингему. Центар за развој каријере Универзитета у Београду основан је крајем 2006. године, а већ током 2007. године основани су центри и при државним универзитетима у Крагујевцу, Новом Саду и у Нишу. Сви су основани Одлукама Савета матичних универзитета као организационе јединице у њиховом саставу. Сличност у њиховом раду свакако има основа у јединственој обуци за рад у центрима који су сви похађали у Великој Британији, али и у обуци коју је накнадно одржао Центар за развој каријере Универзитета у Београду након годину дана свог рада центрима Универзитета у Новом Саду, Крагујевцу и Нишу, а у складу са провереним искуствима које је имао у свом позиционирању на универзитету и унутар пословне заједнице, раду са студентима и послодавцима и развојем програма који су прилагођени српским студентима и дипломцима. Током 2011. и 2012. године основани су нови центри за развој каријере на државним универзитетима у Новом Пазару, Косовској Митровици и на приватном Универзитету Мегатренд. Нешто другачији развојни пут имали су центри основани при приватним универзитетима. Универзитет Сингидунум је основао Центар за развој каријере захваљујући успешној реализацији пројекта за развој конкурентности, који је финансијски помогао USAID.

У наставку следи табела са приказом постојећих служби или услуга које постоје при универзитетским центрима за развој каријере и саветовање студената као и кратак опис сваке од њих.

	УБГ ¹⁰	УНС ¹¹	УНИ ¹²	УКГ ¹³	УСГД ¹⁴
Каријерно информисање	✓	✓	✓	✓	✓
Каријерно саветовање	✓	✓	✓	✓	✓
Каријерно образовање	✓	✓	✓	✓	✓
Повезивање са пословним светом	✓	✓	✓	✓	✓

¹⁰ Центар за развој каријере и саветовање студената Универзитета у Београду

¹¹ Центар за развој каријере и саветовање студената Универзитета у Новом Саду

¹² Центар за развој каријере и саветовање студената Универзитета у Нишу

¹³ Центар за развој каријере и саветовање студената Универзитета у Крагујевцу

¹⁴ Центар за развој каријере студената Универзитета Сингидунум и Каријерни центар ФЕФА

Каријерно информисање

Каријерно информисање је скуп активности усмерених на пружање информација о каријерним могућностима, образовним институцијама и програмима – формалним и неформалним, образовним профилима, као и информација о тржишту рада, занимањима, могућностима и перспективама запошљавања и развоја каријере. Каријерно информисање је предуслов за адекватно доношење одлуке и избора правца образовања и избора занимања, тако да је његова функција између осталих превенција доношења одлуке засноване на недовољно испитаним расположивим приликама и могућностима.

Обавља се непосредно и посредно путем различитих медија - разговори, трибине, радионице, брошуре, приручници, интернет, презентације, средства јавног информисања, сајмови образовања, пракси, запошљавања.

Каријерно саветовање

Каријерно саветовање представља скуп активности чији је циљ да помогну појединцима да донесу одлуку о врсти посла којим желе да се баве, направе избор међу алтернативама, пронађу посао и буду успешни на радном месту, праве промене у каријери, наставе образовање или се одреде за додатно учење и оспособљавање. Ефикасно каријерно саветовање је оно које је усмерено на лични развој појединца, које полази од појединца и његових потреба и могућности, подстичући га да истражује сопствене потенцијале, али и прилике за учење и/или запошљавање.

Каријерно саветовање је од својих почетака доживело бројне промене у теоријском и практичном приступу. Савремене промене у економији и на тржишту рада, утичу и на другачије схватање и доживљај каријере и успеха, па тако и функцију и природу каријерног саветовања. Каријерни саветник више није експерт или стручњак који има одговоре и нуди готова решења, већ се његова улога састоји се у томе да помогне појединцу да развије вештине и способности којима ће преузети одговорност за своје каријерне одлуке и постати свеснији алтернатива и ресурса које има на располагању на путу ка остварењу својих циљева и жеља.

Каријерно саветовање може да се спроводи кроз различите облике индивидуалног и групног рада, користећи бројне технике за психолошку процену и самопроцену појединца и његових потенцијала, осветљавање потреба и интересовања, олакшавање доношења одлука. Са друге стране, саветодавне интервенције у комбинацији са образовним, имају за циљ унапређивање практичних вештина потребних за активно и самостално тражење посла и/или прилика за образовање и усавршавање.

Каријерно образовање

Каријерно образовање се односи на активности које помажу младим људима да унапређују своја знања и вештине које су им потребне да праве професионалне изборе и промене, односно да разумеју сами себе и утицаје који се врше на њима, да истражују каријерне могућности, да знају да планирају и прихватају промене кроз живот. Каријерно образовање има циљ да оспособи појединца за преузимање одговорности за сопствену каријеру и професионални развој, олакшају појединцу укључивање у свет рада као и даље напредовање у каријери – вертикално и хоризонтално.

Савремено схватање каријерног образовања се заснива на новој парадигми управљања каријером. Према овој парадигми управљање каријером се не односи на проблем доношења једног, “правог” избора каријере, већ на “опремање” појединаца са вештинама које ће им омогућити континуирано прављење избора неопходних како би одговорили на константне и убрзане промене на тржишту рада, али и одржали баланс између пословних (радних) и других животних улога.

Каријерно образовање може да се спроводи кроз различите програме – предавања, курсеве, семинаре, тренинге, обуке итд. Оно је повезано са каријерним информисањем и саветовањем и чини њихов неодвојив део, тако да је често тешко направити јасну разлику међу њима и одредити где почиње једна, а завршава се друга активност.

Повезивање са пословним светом

Повезивање са пословним светом у себи обједињује елементе каријерног информисања, саветовања и едукације. Кроз низ различитих организационих форми и начина, повезивање са пословним светом значи омогућавање и стварање прилика за непосредне и посредне контакте студената са послодавцима, њихово међусобно приближавање и размену искуства од које имају користи и студенти/дипломци и послодавци. Користи за студенте се огледају у добијању информација и савета који могу да буду пресудни за даљи развој каријере. Са друге стране, користи за послодавце се виде у бољој информисаности о карактеристикама будућег кадра и сагледавању њихових компетенција које стичу током студирања.

Активности у оквиру повезивања са пословним светом обухватају организовање праксе, кратких и дужих посета компанијама, организовање формалних и неформалних састанака студената и представника пословног света, организовање образовних програма у оквиру којих се представници пословног света појављују у својству предавача итд.

Извори:

1. *Стратегија каријерног вођења и саветовања у републици Србији*, Министарство омладине и спорта Републике Србије, 2010.
2. Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 21 November 2008 on better integrating lifelong guidance into lifelong learning strategies, *Official Journal of the European Union*, retrieved on February 20, 2012 from:
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:319:0004:0007:EN:PDF>
3. *Основни елементи каријерног саветовања*, Н. Е. Амундсон, Џ. Харис-Боулзби & С. Џ. Најлс, Београдска отворена школа, 2010.